

UDK 327.7:94(497)1934

327.5(497)

Makale türü:

1.01 Orjinal bilimsel makale

Kabul edildi: 09.03.2020

Revize : 25.03.2020

Onaylandı : 23.04.2020

BALKAN ANTANTI

Prof. Dr. Haydar ÇAKMAK

ÖZET

Türkiye Cumhuriyetinin 1923 de Lozan Barış Antlaşmasıyla bağımsız özgür bir ülke olmasından sonra, Türkiye Cumhuriyeti hükümeti, Balkan komşularıyla dostluk ve işbirliğini geliştirmek istemiştir. Bölgede barışın devamı için örgütlenmenin en iyi seçenek olduğu düşünülmüştür. Ayrıca, 1922 de İtalya da Musolini ve Almanya da Hitlerin iktidara gelmesi ve bu iki liderin yayılmacı ve emperyalist politikaları barış yanlısı Balkan ülkeleri arasın da iş birliği yapmayı teşvik etmiştir. Uzun görüşmeler ve müzakerelerden sonra, İngiltere ve Fransa'nın desteğiyle dört Balkan ülkesi, Türkiye, Yunanistan, Yugoslavya ve Romanya 9 Şubat 1934 de Balkan Antantı örgütünü kurmuştur.

UDK 327.7:94(497)''1934''
327.5(497))

Article type:

1.01 Original scientific article

Received : 09.03.2020

Revise : 25.03.2020

Accepted : 23.04.2020

BALKAN ANTANTINE

Prof. Dr. Haydar ÇAKMAK

ABSTRACT

After the Republic of Turkey became an independent free country with the Lausanne peace treaty in 1923, the government of the Republic of Turkey wanted to develop friendship and cooperation withits Balkan neighbours. Organizing for the continuation of peace in the region was considered to be the bestoption. Inaddition, Musolini in Italy and Germany came to power in 1922, and the expansionist and imperialist policies of the set woleaders encouraged cooperation in the search for peace-oriented Balkan countries. After lengthy negotiations and negotiations, with the support of Britain and France, four Balkan countries, Turkey, Greece, Yugoslavia and Romania established the Balkan Antant organization on 9 February 1934.

1. GİRİŞ

Türkiye Cumhuriyetinin kuruluşunun uluslararası senedi olan Lozan Barış Antlaşması 24 Temmuz 1923 tarihin de imzalandıktan sonra, Türkiye Cumhuriyeti özgür devletler ailesine katılmıştır. Yeni kurulan devletin ilk işi 12 yıldır aralıksız savaştan (Trablusgarp savaşı, 29 Eylül 1911-18 Ekim 1912, / Balkan Savaşları, 8 Ekim 1912-31 Temmuz 1913, / Birinci Dünya savaşı, 1914-1918 / ve Kurtuluş savaşı 1919-1923) Türk halkının sosyal ve ekonomik yaralarını sarmak olmuştur. Savaşlar nedeniyle genç erkeklerin askere alınmasıyla, ülke de genç erkek nüfus azalmış, doğum oranları düşmüştür. Bunun doğal sonucu olarak ta, ülke de çalışacak erkek nüfus sayısı azalmış ve üretim durma noktasına gelmiştir. Bu nedenle, ülke de yoksulluk ve kıtlık baş göstermiştir. Kurtuluş savaşından sonra, sosyal ve ekonomik yaraların sarılması için ülkenin artık herhangi bir tehlikeye maruz kalmaması ve devletin bütün gücünü kalkınmaya vermesi gerekir.

Ülkenin ve halkın, on iki yıl savaştan sonra, yeni bir gerginliğe ve savaşa tahammülü kalmamıştır. Mustafa Kemal Paşa başta olmak üzere, savaşın ne demek olduğunu çok iyi bilen genç Türkiye'nin yeni yöneticileri, ülke güvenliğini tehdit etme riski olan batılı komşularıyla sınırlarının korunması için tedbir almak ve

muhtemel uluslararası tehlikelere karşı da ittifak oluşturmak ihtiyacı hissetmişlerdir. Bir nevi ortak güvenlik şemsiyesi altına girme politikası takip etmiştir. Zira Birinci Dünya savaşından çok sayıda ülke savaşın sonucundan memnun olmamış ve revizyonist ülkeler ortaya çıkmıştır. Bulgaristan'ın Yunanistan üzerinden Akdeniz'e açılacak bir koridor ve Romanya dan Dobrucayı istemesi Balkanlar da ve Türkiye'nin batı sınırların da yeni savaş tehlikesinin varlığını göstermektedir. Revizyonist ve yayılmacı bir politika izleyen İtalya, 1922 de Faşist Musolin'in iktidara gelmesiyle tehlike iyice artmıştır. İtalya, kendisi gibi revizyonist olan Bulgaristan'a destek vermeye başlamıştır. Türkiye, Balkan ülkeleriyle ikili ilişkilerini geliştirmek ve dostluk tesis etmek için kuruluşundan itibaren komşularıyla dostane ilişkiler içinde olmuş ve bunu da anlaşmalarla sağlamlaştırmak istemiştir. 15 Aralık 1923 de Arnavutluk Cumhuriyetiyle, 18 Ekim 1925 de Bulgaristan ile ve 28 Ekim 1925 de ise Yugoslavya ile dostluk anlaşmaları imzalamıştır.

Türkiye, diğer iki Balkan ülkesi olan Romanya ve Yunanistan ile de sorunları vardır. Karadeniz den komşusu Romanya ile Lozan Barış antlaşmasının da boğazların statüsü konusun da tatmin olmadığı için, boğazların statüsünün değişikliğiyle Karadeniz'e kıyısı olan ülkelere, aynen Rusya gibi, özel bir hak arayışındadır. Yunanistan ise Lozan Antlaşmasından sonra

arta kalan Patrik ve Patrikhane sorunu, ahali değişimi, (mübadele) gibi sorunlardan dolayı dostluk ve işbirliği anlaşmaları yapmak istememiştir. Birinci Dünya savaşının sonucundan memnun olmayan ülkeler özellikle Almanya ve İtalya savaş sonrası kurulan mevcut düzenden rahatsız oldukları için, Avrupa da yeni bir sınır çizme ve güç dağılımı peşindeler ve yanlarına da kendileri gibi Birinci Dünya savaşından sonra çizilen sınırları istemeyen ülkeleri toplamaya başlamışlar. Bu ülkelerden birisi de Balkan ülkesi Bulgaristan'dır. Bulgaristan'ın bu tutumu özellikle başta Yunanistan ve Romanya olmak üzere bütün komşularını tedirgin etmektedir.

Statüko taraftarı İngiltere ve Fransa, Avrupa da ki sorunların, gerginliğin ve niyetlerin farkında oldukları için tedbir olarak, Almanya, Fransa, İngiltere, İtalya, Polonya, Macaristan, Çekoslovakya ve Belçika ile, 1 Aralık 1925 de İsviçre'nin Locarno kentinde bir anlaşma imza etmişlerdir. Locarno anlaşmasıyla, Almanya, Fransa ve Belçika sınırının değişmezliğini kabul etmişler ve İngiltere ile İtalya da kefil olmuşlardır. Burada ki amaç, görüldüğü gibi Almanya ve İtalya'yı yeni bir maceradan uzak tutmaktır. Almanya dan çekinen ve saldırmasından kuşkulanan batılı ülkeler bu anlaşmayla Fransa, Belçika, İtalya ve İngiltere batı sınırını garanti altına almış oldular ama, Almanya'yı doğu sınırların da serbest bıraktılar, anlayışı hakim oldu, bu

durum da doğu Avrupa ve Balkan ülkelerini tedirgin etmiştir. Balkan ülkeleri, bir tarafta Statükocu İngiltere-Fransa grubu, bir tarafta revizyonist, Almanya-İtalya grubu, diğer yanda ise Sovyetler Birliği arasın da tercih yapmak zorun da hissetmektedir. Bulgaristan kendisi de Birinci Dünya savaşını sonucundan memnun olmadığı için revizyonist gruba daha yakın durmaktadır. Türkiye ve Yunanistan daha ziyade Statükoculara daha yakın durmaktadır. Arnavutluk İtalya baskısıyla revizyonistler tarafın da yer almaktadır. Yugoslavya, Sovyetler Birliği ve Statükoculara daha yakın durmaktadır. Romanya ise Bulgaristan'ın Dobruca üzerinde ki iddiası nedeniyle Statükocu olan tarafa daha yakın durmaya başlamıştır.

Türkiye ve Yunanistan, Lozan Barış antlaşmasından arta kalan, aralarında ki sorunları çözdükten ve 10 Haziran 1930 tarihinde anlaşma imzalandıktan sonra, Balkan ülkeleri arasın da barışın tesisi ve revizyonist ülkelere karşı dayanışma ve işbirliğini sağlamak için bir ittifak anlaşması yapmak için faaliyetlere başlamışlardır. Yukarı da not ettiğimiz ikili anlaşmalardan ziyade Türkiye ve Yunanistan, Balkan ülkelerinin tamamını kapsayan bir ittifak arayışına girdiler. Politikacı, entelektüeller ve basın Balkan ittifakı fikrini desteklemekteydiler. Bu konuda ilk ciddi ilerleme, 6-10 Ekim 1929 tarihin de, Milletlerarası Barış Bürosunun Atina da düzenlediği 27. Evrensel Barış

Kongresin de olmuştur. Bu kongre de, Balkanlar da, Birlik ve ittifak düşüncesinin ateşli savunucusu, Yunanistan eski başbakanı Papanastasiu, Balkan ülkeleri arasında ki sorunların çözümü, dostluğun tesisi ve ittifak yapılması konuların da çalışacak bir enstitünün kurulmasını teklif etmiştir. Bu teklif katılımcı Balkan ülkeleri tarafından olumlu karşılanmış ve ayrıca Balkan ülkeleri arasında da bir dizi konferanslar yapılması kararı alınmıştır. İlk toplantı bir yıl sonra 5 Ekim 1930 da Atina da yapıldı. Bu toplantıya altı Balkan ülkesinin (Arnavutluk, Bulgaristan, Romanya, Türkiye, Yunanistan ve Yugoslavya) tamamı katıldı. Bu toplantı da iki temel konu ele alınmıştır. Birincisi, Balkan Ülkeleri arasında da siyasi işbirliği için çareler arama, ikincisi ise Balkan ülkeleri arasında bir örgütlenmeye gitme, sürekli bir birlik oluşturma konusun da çalışmaktır. Bunları gerçekleştirmek için Balkan ülkeleri dışişleri bakanlarının her yıl toplanması ve ülkeler arasında ki sorunların çözümünde barışçıl yolların kullanılması kararı alınmıştır. Ayrıca bir saldırı durumun da Balkan ülkelerinin birbirlerine yardım etmesini sağlayacak bir örgütlenmeye gidilmesi kararı da alınmıştır.

İkinci Balkan toplantısı, altı Balkan ülkesinin iştirakiyle, 20 Ekim 1931 de İstanbul da ve 25 Ekimde Ankara da devam etmiştir. Bu toplantı bir Balkan Birliğinin kuruluşu için adım atma arayışına sahne olmuştur. Bu nedenle de ülkeler arasında

ki farklı görüşler de ortaya çıkma fırsatı bulmuştur. Revizyonist Bulgaristan ile, İtalya'nın kontrolün de olan Arnavutluk, Balkanlar da bir birlik kurulması fikrine karşı çıkmışlardır. Diğer dört ülke olumlu yaklaşmıştır. Atatürk, 25 Ekim de Ankara da Balkan ülkeleri delegelerine birlik çağrısı yapan bir konuşma yapmıştır. “ ..Bugünün hakiki icapları Balkan milletlerinin, devrin hükümet ve riayete mecbur kıldığı, yepyeni şartlar ve kayıtlar ve geniş bir zihniyet altında birleşmelerinde ki faydanın büyük olduğunu göstermektedir. Balkan Birliğinin temeli ve hedefi, karşılıklı siyasi müstakil mevcudiyete saygı ile dikkat ederek iktisadi sahada, kültür ve medeniyet vadisinde teşriki mesai eylemek olunca, böyle bir eserin bütün medeni beşeriyet tarafından takdirle karşılanacağına şüphe edilemez.” Atatürk, Balkanlar da kurulacak bir birliğin, hem bölge ülkeleri için, hem de savaş sonrası politik ve ekonomik sıkıntıları yaşayan gergin Avrupa için, barışın sağlanması ve refahın kazanılmasını da yararlı olacağı kanaatinde dir. Atatürk, 1 Kasım 1931 de, TBMM'nin açılışın da ülkelerin gündeminde olan Balkanlar da birlik konusunda ki düşüncesine ve Türkiye'nin rolüne şu şekil de değinmiştir. “ Balkan milletleri arasında da barışı ve anlaşmayı hedefleyen her millete mensup özel teşekküllerin çalışmalarını taktirle anmak benim için hususi bir zevktir. Türkiye, coğrafi vaziyeti itibariyle Balkanlar da barışın korunması ve kuvvetlendirilmesinde bilhassa ilgilidir.

Komşularıyla hemen hiçbir davası ve ihtilafı bulunmamak durumu Türkiye'nin temennilerine özel bir samimiyet izafe etmek tabiidir” Bu toplantı da Bulgaristan, diğer Balkan ülkeleriyle aynı düşünce de olmadığını açıkça beyan etmiş ve üçüncü konferans toplanıncaya kadar da birçok platform da bu düşüncesini sürekli dile getirerek istekleri yerine getirilmediği taktir de uzlaşmayacağı mesajını vermiştir.

Üçüncü Balkan konferansı,daha anlamlı ve ikna edici bir olaydan sonra toplanmıştır. Zira,5 Mart 1933 de Hitlerin seçimle iktidara gelmesi, Avrupa da ciddi bir dönemin başlamasına neden olmuş ve ülkeler bu yeni Alman yönetimini dikkate almak zorun da kalmıştır.Balkan ülkeleri üçüncü kez 23 Ekim 1933 de Romanya'nın başkenti Bükreş te toplanmıştır. Bu toplantı ya Bulgaristan'ın olumsuz tavrı damgasını vurmuştur. Bulgaristan, Balkan ülkeleri arasın da azınlık sorunlarının çözülmediği sürece bir birlik kurmanın mümkün ve doğru olmadığını bildirmiştir. Bu cümlemin altın da yatan sorun ve istek diğer bütün ülkeleri rahatsız etmektedir. Zira, Bulgaristan azınlıkları bahane ederek komşularından toprak talebin de bulunmaktadır. Yugoslavya'dan Makedonya'yı, Yunanistan'dan, Akdeniz'e açılacak bir koridor ve Romanya'dan ise Dobruca'yı istemektedir.

Katılımcı ülkeler azınlık hakları konusunu gündeme almış ancak toprak konularını

konuşmayı ret etmeleri üzerine Bulgaristan toplantıyı terk etmiştir. Bu toplantı da, ülkeler, gümrük birliği, Balkan Ticaret ve Sanayii Odası, Postalar Birliği, Kültürel değişim çalışmaları gibi konularda işbirliği kararı almışlardır. Bulgaristan olmadan Balkanlar da bir işbirliği aranan ve beklenen sonucu vermeyeceği muhakkaktır. Ancak, Balkan ülkeleri, Bulgaristan'ın bu yayılmacı politikalarının bölge barışını bozacağını, dolayısıyla bunun caydırılması ve durdurulması gerektiğinin farkın da olarak Bulgaristan olmadan da yola devam etmek istemişlerdir. Son bir hamle olarak başbakan İsmet İnönü ve dışişleri bakanı Tevfik Rüştü Aras, dördüncü toplantıdan önce Bulgaristan'ı ikna etmek için 20 Eylül 1933 de Bulgaristan'ı ziyaret etmişler ve Bulgarlar isteklerinden vazgeçmemişlerdir. Bu ziyarette, ikili ilişkiler de önemli olan 1929 Türk-Bulgar tarafsızlık, uzlaşma ve hakemlik anlaşması beş yıl daha uzatılmıştır.

Dördüncü konferans toplanmadan önce ülkeler kendi araların da ikili anlaşmalar yapmışlardır. Türk-Yunan anlaşması 14 Eylül 1933 de, Türk-Romanya 17 Ekim 1933 de, Türk-Yugoslav anlaşması 28 Kasım 1933 de gerçekleşmiştir. Bu anlaşmalar, sınırların değişmezliği, dostluk, saldırmazlık ve işbirliğini içermektedir. Ayrıca ülkeler arasında ziyaretler de yoğunlaşmıştır. Hitlerin iktidarı Balkan ülkelerini de tedirgin etmiştir. Birinci dünya savaşının sonucundan memnun olmayan

ve yeni bir toprak paylaşımı isteyen Revizyonistler Hitlerin iktidarıyla daha güçlü hale gelmişlerdir.

Dördüncü Balkan konferansı, dört ülkenin iştirakiyle(Romanya, Türkiye, Yugoslavya ve Yunanistan), 5 Kasım 1933 de Selanik te toplanmıştır. Bu toplantı da bir Balkan Paktı kurulması kararı alınmıştır. Yunanistan dışişleri bakanı Maximos, kurulacak Balkan Paktı konusun da istişarelerde bulunmak için Ocak 1933 de Londra, Paris ve Roma ya giderek bu ülkelere bilgi vermiştir. İngiltere ve Fransa Balkan Pakta destek vereceklerini bildirmiş İtalya ise dinlemekle yetinmiştir.

Dördüncü Balkan konferansına, Balkan ülkelerinin tamamı davet edilmiş ve özellikle de Bulgaristan'a kapıyı açık bırakmışlardır. Dört Balkan ülkesi dışişleri bakanları 5 Şubat 1934 de Belgrat ta toplanmış ve kurulacak Balkan Antantının anlaşma metnine son şeklini vermişlerdir. 9 Şubat 1934 tarihinde Atina da toplanan Romanya, Türkiye, Yugoslavya ve Yunanistan dışişleri bakanları "Balkan Antantı Paktını" imzalamışlardır. Paktın, bir girişi, üç maddesi ve bir de gizli protokolü vardır. Birinci maddesin de "dört ülke, birbirlerinin Balkan sınırlarını garanti ederler" dolayısıyla Türkiye'nin Balkan olmayan doğu sınırları garanti dahilinde değildir. İkinci maddesi, "Antlaşma da belirlenen çıkarların tehdit edilmesi durumun da alınacak tedbirler

konusun da birbirlerine danışılır. Antantı imzalamamış herhangi bir Balkan devletine karşı birbirlerine önceden haber vermeden siyasi hiçbir harekette bulunamazlar. Taraflardan birinin oluru olmaksızın diğer herhangi bir Balkan ülkesine karşı siyasi hiçbir yükümlülük altına giremezler" Bu madde ile Balkanlar da, gerginlik, çatışma ve savaş gibi durumlara önceden müdahale etme imkanı ve Balkan ülkeleri arasında ki gerginlikleri çözme amaçlanmaktadır. Bu madde yazılırken daha çok Bulgaristan dikkate alınmıştır. Üçüncü maddesi, " Bu anlaşma imzalanınca yürürlüğe girer. Bu anlaşma her Balkan ülkesine açıktır." Bu madde, anlaşmaya dahil olmayan iki Balkan ülkesi Bulgaristan ve Arnavutluk cumhuriyetini kastetmektedir.

Bu anlaşmaya ilave olarak taraflar arasında gizli bir de protokol yapılmıştır. Bu protokole göre "Taraflardan biri Balkan devleti olmayan birisinin saldırısına uğrar ve bir Balkan ülkesi de bu saldırgan ülkeye yardım ederse, taraflar yardım eden Balkan ülkesine karşı beraber savaşa girerler." Bu gizli protokole Türkiye ve Yunanistan rezerv koymuşlardır. Türkiye, Rusya ile Romanya arasın da çıkacak bir savaşta Romanya ya yardım etmeyeceğini, Yunanistan ise İtalya'ya karşı herhangi bir savaşa girmeyeceğini belirtmiştir. Dolayısıyla bu iki çekince, antlaşmanın Bulgaristan'a karşı yapıldığını açıkça göstermektedir. İtalya'nın Ege adaları ve Antalya hevesi

olduğu bilinmektedir. Yunanistan, bir Türk – İtalyan savaşına karşı tarafsız kalacağını belirtmiştir. Bulgaristan'ın Türkiye den açıkça bir toprak talebi olmamakla birlikte, şartlar uygun olduğun da böyle bir niyetinin olduğu ve başka bir fırsatı değerlendireceği bilinmektedir.

Balkan Antantı, imzadan hemen sonra yürürlüğe girmiş ve örgütün düzenli çalışabilmesi için gerekli alt yapı, sekreteryası, yasal düzenlemeler için özel komisyon, kültür, tarım, ulaştırma, maliye ve ekonomik konsey oluşturulmuş ve bu konularda çalışmalar başlatılmıştır. 2 Kasım 1934 de Balkan Antantı Paktının statüsü imzalanmıştır. Varılan mutabakatla, dış işleri bakanları, yılda en az iki kez toplanmaları kararı almışlardır. Balkan Antantının iki savaş arasın da ve ikinci dünya savaşının taraflarının henüz net bir şekil de belli olmadığı bir döneme denk gelmesi nedeniyle ve Avrupa'nın güçlü ülkelerinin de Antanta karşı tavırlarının da çok net olmadığı için, başarılı bir sonuç çıkmayacağı düşüncesi hakimdi. Zira kurucu devletler güçlü olmayan ve tek başlarına büyük güçlerle mücadele edemeyecek durum da olan devletlerdir. Ayrıca, İngiltere ve Fransa'nın bu tarih te güçlü bir destek vermemeleri, Hitler ve Musolini'nin agresif tavrı, kurucuları endişeye sevk etmiştir.

İtalya, 02.10. 1935 de Habeşistan'a saldırınca Balkan Antantı saldırıyı kınama

cesareti göstererek ilk sınavından geçmiştir. İkinci önemli sınav ise, Türkiye açısından son derece önemli olan 1923 Boğazlar sözleşmesinde Türkiye lehine değişiklik yapılması için yapılan çağrıya Antant üyelerinin Türkiye'ye olumlu cevap vermeleridir. Atatürk, yeni bir savaşın geldiğini görmekteydi. Revizyonist ve statükocu ülkeler Türkiye'yi yanlarına çekmek istiyorlardı. Türkiye bu rekabetten ve olumlu ortamdand yararlanarak kendi aleyhine olan 1923 boğazlar sözleşmesini değiştirmek için başvurusunu yapmış ve olumlu yanıt almıştır. Bilindiği gibi Montreux Boğazlar sözleşmesini, taraf devletler 20 Temmuz 1936 da imzalamışlardır. Türkiye'ye yapılan bu yardım da Antantın başarı hanesine yazılması gerekir. Diğer imzacı ülkeler de nasıl olsa yeni savaş çıkacak ve bu yapılan değişiklikte tekrar değişecektir. Dolayısıyla bu geçiş dönemin de Türkiye'yi memnun etmek onların da işine gelmekteydi. Bilindiği gibi Türkiye savaş dışı kalmayı başarmış ve anlaşma aynen devam etmiştir. 1936 dan itibaren Hitler revizyonist politikasına başlamıştır. Kendisi gibi yayılmacı olan Musolini ile yakın ilişki kurmaya başlamıştır. İtalya'nın 1935 Habeşistan işgalini desteklemiştir. Antant üyesi Yugoslavya, İtalya'nın teşvikiyle Bulgaristan ile 24 Ocak 1937 de bir dostluk anlaşması imza ederek Antantın temel hedefine aykırı davranmıştır. Her ne kadar diğer üyelere haber vermişse de bu anlaşma Antantın geleceği konusun da

kuşuklar yaratmaya neden olmuştur. Bunun sıkıntısı sürerken Yugoslavya, iki ay sonra 25 Mart 1937 de bu kez İtalya ile bir dostluk anlaşması yapmıştır. Başbakan İnönü 7-14 Haziran 1937 de Balkan ülkelerini ziyaret ederek Antantın devamını sağlamaya çalışmıştır. Türkiye ve Antant, 14 Eylül 1937 de İsviçre'nin Nyon kentinde yapılan İtalya karşıtı, Akdeniz'in güvenliğini sağlayan Nyon anlaşmasına taraf olmuştur. Bu anlaşmaya katılan Antantın, İngiliz-Fransız tarafında olduğunu göstermektedir. 31 Temmuz 1938 de Balkan Antantı ile Bulgaristan'ın yaptığı işbirliği anlaşmasıyla Trakya sınırının askersizleştirme şartının kaldırılması Antantın asıl amacını ortadan kaldırmış oldu. Bulgaristan Trakya bölgesine asker konuşlandırma hakkı elde etmiş oldu. Avrupa bu tarihte hızla ikinci dünya savaşına doğru ilerlemektedir. Almanya 1 Eylül 1939 da Polonya'ya girerek ikinci dünya savaşını başlatmıştır. Balkan Antantı çaresizliğini görmüş ve son toplantısını 24 Şubat 1940 da Belgrad ta yapmıştır. Üye ülkeler çıkarları gereği ve her ülkenin kendisinin yaşadığı tehlikeler nedeniyle aralarında ki dayanışmanın bir faydası olmayacağını görmüş oldular. Almanya, Ocak 1941 de Romanya, Mart 1941 de Bulgaristan ve Nisan 1941 Yunanistan ve Yugoslavya'yı işgal etmiştir. Dolayısıyla Balkan Antantı doğal olarak son bulmuştur.

KAYNAKLAR:

- Ağaoğlu Samet, Arkadaşım Menderes, Marmara da Bir Ada, Alkım Yayınevi, 2004 İstanbul
- Akşin Abdülhat, Atatürk'ün Dış Politika ve İlkeleri ve Diplomasi, TTK, 1991, Ankara
- Aras Tefvik Rüştü, Atatürk'ün Dış Politikası, Kaynak Yayınları, 2003, İstanbul
- Armaoğlu Fahir, 20. Yüzyıl Siyasi Tarihi, Alkım Yayınevi, 2000, Ankara
- Avcıoğlu Doğan, Milli Kurtuluş Tarihi, 1838-1995, C.4, Tekin Yayınevi, 1997, İstanbul
- Aydemir Şevket Süreyya, Tek Adam, 1922-1938, C.II - III. Remzi Kitapevi, 1999, İstanbul
- Aydemir, Ş. Süreyya, Menderes'in Dramı, 1899-1960, Remzi Kitabevi, 1993, İstanbul
- Castellan Georges, Balkanların Tarihi, 14-20 Yüzyıl, Milliyet Yayınları, 1995, İstanbul
- Çay Abdulhaluk, Kıbrıs ta Kanlı Noel 1963, TKAE, Yayınları, 1989, Ankara
- Erim Nihat, Bildiğim ve Gördüğüm Ölçüler İçinde Kıbrıs, Ajans Türk, 1977, Ankara
- Gürel Şükrü, Tarihsel Boyut İçinde Türk-Yunan İlişkileri (1821-1993), Ümit Yayınları, 1993, Ankara

- İnönü İsmet, Hatıralar, C.II. Bilgi Yayınevi, 1987, İstanbul

-Karakuş Emin, İşte Ankara, Hürriyet Yayınları, 1977, İstanbul

-Turgut Hulusi, Kılıç Alinin Anıları, TİB, Kültür Yayınları, 2005, İstanbul

-Kuneralp Zeki, Sadece Diplomat, İstanbul Matbaası, 1981, İstanbul

-LordKinross, Atatürk: Bir Milletten Yeniden Doğuşu, Altın Kitaplar, 2006, İstanbul

-Sander Oral, Balkan Gelişmeleri ve Türkiye, 1945-1965, AÜSBF Yayınları, 1969, Ankara

-Sander Oral, Siyasi Tarih, 1918-1994, İmge Kitabevi, 2007, Ankara

-SarolMükerrem, Bilinmeyen Menderes, Kervan Yayınları, 1983, İstanbul

-SonyelSalahi, Türk-Yunan Anlaşmazlığı, Kıbrıs Türk Kültür Derneği Yayınları, 1985, Ankara

-Soysal İsmail, Türkiye'nin Uluslararası Siyasal Bağlıları, 1920-1945 ve 1945-1990, TTK. 1991, Ankara.

BEYAN

Yazar çıkar çatışması olmadığına beyan etmektedir.